

v objektivu mediji in novinarstvo

Fundamentalist svobodomiselnosti

Rok Praprotnik

Za ta članek nosi krivdo urednik Objektiva. Na vsak način želi objaviti osebne izkušnje novinarjev z novinarstvom. To pa neizogibno pripelje do tega, da je novinar del zgodbe, ne pa samo njen popisovalec. Čeprav je to nenavadno, pa resnici na ljubo zadnjih petnajst let niti ni tako neobičajno, saj se slovenski novinarji, predvsem tisti del, ki piše o politično-gospodarskih temah, v svojih člankih pogosto ukvarjajo z drugimi slovenskimi novinarji. Kot da je mnenje enega novinarja o drugem za javnost nadvse pomembno. In v bistvu lahko ta članek, za katerega je kriv urednik Objektiva, postane natančno to. Kritikastrstvo medijev in novinarjev. Pa to ne želi biti.

Razprave o novinarstvu se osredotočajo na napačne teme. Čas zapravljamo za govorjenje o ideološki usmerjenosti medijev in novinarjev, kar je kulisa preko pravega problema, ki postaja vse večji in večji. Sloveniji grozi, da bo s časom ostala brez kvalitetne medijske ponudbe, predvsem pa brez kvalitetne novinarske storitve.

Če nekdo čemi v temačnem kotu

Za novinarja ideološkega bremena ne bi smelo biti. Urednik na TVS Jani Virk je ob neki priložnosti na vprašanje, ali je desničar, odgovoril: »Če nekdo čemi v temačnem levem kotu, grem mimo njega po desni strani. Če pa nekdo ždi v temačnem desnem kotu, grem mimo njega po levi strani.« V osnovi to pove vse. Novinar naj bi bil liberalec, ne glede na svetovni nazor. Ni nujno, da je novinar liberalec po političnem prepričanju, temveč po tem, da ima odprto glavo. Da je svobodomiseln. Da zna razumeti, sprejemati in upoštevati vse možne drugačnosti. Vsak novinarjev fundamentalizem, desni ali levi, verski ali ekološki, povzroči, da si novinar zoži svoj pogled na svet, da si omeji krog ljudi, s katerimi komunicira in s pomočjo katerih poskuša razumeti svet, v katerem živi. To pa ni dobro.

Zelo težko bo o pedofiliji v Katoliški cerkvi korektno pisal novinar, ateistični fundamentalist, ki Cerkev v osnovi prezira in odklanja, hkrati pa ne razume, da je tudi Cerkev tako kot vsaka institucija sestavljena iz dobrih in slabih posameznikov. In obratno, le stežka verjamemo, da je novinar katoliškega tiska odprt za argumente o posvojitvi otrok v istospolna partnerstva. Ni torej pomembno, ali je novinar levi ali desni. Fundamentalizem je v nasprotju s samim bistvom novinarstva.

(Ne)znanje

V letih, ko se je dober del slovenskega novinarstva in politike ukvarjal z vprašanjem (ne)uravnoteženosti medijev, se je v ozadju počasi, a vztrajno razkrajala substanca, na kateri je zgrajeno novinarstvo. To pa je znanje. Komercializacija medijev in krčenje stroškov sta privedla tako daleč, da v praktično nobeni novinarski hiši ni več resnega sistema mentorstva, pod katerim bi se mladi novinarji razvijali. V bistvu tega že dolgo ni več. Zdaj pa se mladi novinarji nimajo časa niti zares specializirati na enem področju. Kako naj neko področje obvlada novinar, ki danes poroča o hišni preiskavi pri Jelinčiču, jutri o zimski službi, pojutrišnjem o skupščini Luke Koper...? Tako se v medijih pojavi veliko nesmislov. Recimo na področju kazenskega materialnega, predvsem pa kazenskega procesnega prava, kar je pogosta tema v medijih. Ni neobičajno, če v novinarskih prispevkih beremo o tem, da je Srečko Prijatelj zaprt (v resnici priprt), ali pa da je bil Ivan Zidar priprt (v resnici pridržan). Pa da je policija zoper nekoga podala obtožnico (česar seveda ne more). Simpatična je bila denimo aferica, da policija prisluškuje obrambni ministrici Ljubici Jelušič. Politika od premiera navzdol se je nekaj dni ukvarjala z vprašanjem, ki je bilo kot relevantno lahko plasirano skozi medije izključno zaradi neznanja. Policija namreč ni prisluškovala Jelušičevi, temveč je prisluškovala Jelinčiču, ki je klical Jelušičevo.

Mediokracija

Slovensko novinarstvo, vsaj tisti del, ki spremlja

politiko in gospodarstvo, se je v zadnjih petnajstih letih sprehodilo po dolgem loku sprememb. Posplošeni očitek, da je novinarstvo danes ideološko in strankarsko parkirano, je zastarel. Še leta 2002 je Gregor Golobič s svojo karizmo obveščenege cinika lahko ključnim novinarjem v državi z levo roko argumentiral, zakaj nekaj je tako in ne tako. Danes je medijski skepticizem do politike in politikov dejstvo. Nihče več nima brezprizivne avtoritete. Še pred desetimi leti afera Ultra ne bi mogla medijsko uničiti Golobiča, kot je recimo Franceta Arharja leta 2002 medijsko uničila nekoliko višja plača na Vzajemni. Zdaj pa je Golobič pri svojem priznanju stavil na intelektualno poštenost. Priznanje napake je samomor. Zdaj je čas za teflonske Janše in Pahorje. Prvi bi bil, stisnjen v kot, verjetno sposoben trditi, da je voda suha, drugi pa je dejansko sposoben v isti izjavi dati prav dvema nasprotujočima si mnenjema. Golobič je dokazal, da je medijski dinozaver. Spretnější je Pahor, ki večkrat zveni kot bušiji, ki so dajali izjave v stilu: Zanesljivo vemo, da je Osama bin Laden bodisi v Afganistanu bodisi v kakšni drugi državi bodisi mrtev.

Še nekaj se dogaja v Sloveniji. Pred desetimi leti je politika s pomočjo medijev vplivala na stališča javnosti. Zdaj pa se je medijska pošast osamosvojila in prejkone se politika odloča glede na stališča, ki jih zavzemajo mediji. Da bo javnost izvedela, kako deluje oblast, naj omenim aktualen primer iz začetka marca. V lokalu sedita novinar in eden od vladnih svetovalcev. Na mizi je bilo vprašanje o morebitni odstitvitvi generalne tožilke Brezigarjeve zaradi poseganja v delo podrejene tožilke. Odgovor svetovalca je bil, da bo Pahor počakal na reakcijo medijev in se potem odločil, ali bo Brezigarjeva morala iti. Tako izgleda vladavina medijev v praksi. Mediokracija je stanje, ki je neustavno in tudi globoko protidemokratsko. Je skregana z osnovno idejo novinarstva – da nadzoruje oblast, ne pa da je na oblasti. Za povrhu pa je tukaj še vprašanje kompetentnosti takšne oblasti.

Bolje zdraviti kot preprečiti

So pa stvari, ki se niso spremenile. Oblast še vedno reagira predvsem na ekscese. Preventivnega ravnanja je zelo malo. Denimo pri aktualni aferi bulmastifi. Na splošno velja prepričanje, da je ta afera nastala 2. februarja 2010, na dan Baričevićeve smrti. Kar ni točno. Dnevnikova novinarka Tatjana Pihlar je to afero razkrila skoraj leto dni pred Baričevićevo smrtjo. Novinarka, ki je specializirana za področje kmetijskega ministrstva, je mesece dolgo sistematično odpirala vprašanja, ki so resnično v javnem interesu. Proble-

matizirala je zakonitost in pravilnost vračanja nevarnih psov lastniku. Politike in tožilstva to ni zanimalo. Celotna afera bi šla mimo, če ne bi psi do smrti pogrizli lastnika. Imamo dve aferi v eni. Prva je nezakonit (koruptiven?) način vračanja psov, druga je, da kljub temu, da je v časopisu bilo na to opozorjeno, skoraj leto dni, vse do smrti Baričeviča, nihče ni ukrenil nič, da bi vrnitev psov razveljavili. Nasprotno. Državno pravobranilstvo je vlada celo blokirala. Enako velja za najem stavbe NPU na Dimičevi, za katero smo v Dnevniku več kot pol leta pred najemom opozorili, da je lahko sporna povezava z Igorjem Jurijem Pogačarjem. Nič. Šele ko je bila pogodba o najemu podpisana, je bila vložena interpelacija proti Kresalovi, Borut Pahor pa je Pogačarjevo podjetje uvrstil na nekakšno črno listo. Ali pa afera Patria. V Dnevniku smo skoraj leto dni pred podpisom pogodbe zapisali, da prihaja do vprašljivih oblik lobiranja v tem poslu. Nihče ni naredil nič samo zato, da bi lahko zdaj imeli eno največjih mednarodnih korupcijskih afer.

Ko je slika zamegljena, kot zdaj v času krize, v kateri se je znašlo tudi novinarstvo in ko ni jasno, kako naprej, se je najbolje vrniti k osnovam. Novinarstvo ni poslanstvo. To je poklic, kot je večkrat rekel Ervin Hladnik Milharčič, preko katerega družba komunicira sama s sabo. Če se vam zdi, da je ta komunikacija v večjem delu histerična, nevsebinska in prostaška, potem je jasno, kaj družba sporoča sama sebi.

Novinarstvo ni poslanstvo. To je poklic, kot je večkrat rekel Ervin Hladnik Milharčič, preko katerega družba komunicira sama s sabo. Če se vam zdi, da je ta komunikacija v večjem delu histerična, nevsebinska in

Stran / Page: 4

Doseg / Reach: 63000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1034 cm²

3 / 3

prostaška, potem je jasno, kaj družba sporoča sama sebi. V lokalu sedita novinar in eden od vladnih svetovalcev. Na mizi je bilo vprašanje o morebitni odstavitvi generalne tožilke Brezigarjeve zaradi

poseganja v delo podrejene tožilke. Odgovor svetovalca je bil, da bo Pahor počakal na reakcijo medijev in se potem odločil, ali bo Brezigarjeva morala iti. Tako izgleda vladavina medijev v praksi.

